

UMOWA nr

o przyznaniu pomocy w ramach interwencji I.11 Premie dla młodych rolników

zawarta pomiędzy:

Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa z siedzibą w Warszawie Al. Jana Pawła II nr 70 (adres korespondencyjny: ul. Poleczki 33, 02-822 Warszawa), NIP 526-19-33-940, REGON 010613083, zwaną dalej „Agencją”, reprezentowaną przez:

1)
(nazwisko i imię) (stanowisko)

a

.....
(imię i nazwisko)

zamieszkałym(-ą) w

.....
(miejscowość, kod pocztowy, adres)

posiadającym nr:

NIP¹

PESEL¹

Numer EP

numer paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość¹²

zwanym(-ą) dalej „Beneficjentem”,

reprezentowanym przez¹:

1)

(nazwisko i imię)³

zwanymi dalej łącznie „Stronami”.

¹ Niepotrzebne skreślić.

² Dotyczy osoby fizycznej nieposiadającej obywatelstwa polskiego.

³ W przypadku kilku reprezentantów należy powielić dane.

Działając na podstawie art. 19 i art. 93-95 ustawy z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261), zwanej dalej „ustawą PS WPR”, oraz mając na uwadze:

- 1) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 z 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.), zwane dalej „rozporządzeniem 2021/2115”;
- 2) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 187, z późn. zm.);
- 3) Regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.11 Premie dla młodych rolników, zwany dalej „Regulaminem”;
- 4) wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 wydane przez Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, zwane dalej „wytycznymi podstawowymi”;
- 5) wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.11. Premie dla młodych rolników wydane przez Ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, zwane dalej „wytycznymi szczegółowymi”

Strony Umowy postanawiają, co następuje:

§ 1

Słownik pojęć i wykaz skrótów

1. Słownik pojęć:

- a) beneficjent – podmiot, któremu przyznano pomoc na podstawie Umowy;
- b) dzień wypłaty pierwszej raty pomocy – dzień uznania środków z tytułu wypłaty pierwszej raty pomocy na rachunku beneficjenta;
- c) gospodarstwo – oznacza wszystkie składniki wykorzystywane do działalności rolniczej i zarządzane przez rolnika, znajdujące się na terytorium tego samego państwa członkowskiego, zgodnie z art. 3 pkt 2 rozporządzenia 2021/2115. Do składników gospodarstwa wykorzystywanych do działalności rolniczej i zarządzanych przez młodego rolnika zalicza się składniki materialne i niematerialne, jeżeli stanowią lub najpóźniej w okresie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy będą stanowiły zorganizowaną całość gospodarczą;
- d) kierujący gospodarstwem – osoba fizyczna prowadząca działalność rolniczą w gospodarstwie osobiście (podejmująca decyzje), na własny rachunek i we własnym imieniu, ponosząca koszty i czerpiąca korzyści w związku z prowadzeniem tej działalności oraz pracująca w gospodarstwie;
- e) **narzędzie do oceny ekonomicznej gospodarstwa** – samoliczący skoroszyt MS Excel, który służy do zarządzania gospodarstwem rolnym, dostępny na stronie internetowej Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy

- f) numer EP – numer identyfikacyjny w ewidencji producentów, nadany na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2023 r. poz. 885);
- g) okres związania celem – okres, o którym mowa w wytycznych podstawowych, kończący się z upływem pięciu lat liczonych od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;
- h) pomoc – pomoc finansowa przyznawana na realizację operacji ze środków publicznych;
- i) Polski FADN/FSDN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych położonych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej funkcjonujący w ramach sieci zbierania danych rachunkowych o dochodach i działalności gospodarczej gospodarstw rolnych w Unii Europejskiej (FADN)/sieci danych dotyczących poziomu zrównoważenia gospodarstw rolnych (FSDN).;
- j) powierzchnia minimalna – średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju, a w przypadku gdy gospodarstwo jest położone w województwie, w którym średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie jest niższa niż średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju – średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie w województwie; średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w poszczególnych województwach oraz średnią powierzchnię gruntów rolnych w gospodarstwie w kraju dla naboru przeprowadzanego w danym roku przyjmuje się na podstawie informacji ogłaszanej przez Prezesa ARiMR dla roku poprzedzającego zgodnie z:
 - 1) przepisami o płatnościach w ramach systemów wsparcia bezpośredniego – w 2022 r.;
 - 2) ustawą PS WPR – w 2023 r. i w kolejnych latach;
- k) produkt rolny – produkt wymieniony w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, niebędący produktem rybołówstwa;
- l) przygotowanie do sprzedaży – czynności niezbędne do przygotowania nieprzetworzonych produktów zwierzęcych lub roślinnych do pierwszej sprzedaży, np. czyszczenie, mycie, sortowanie, pakowanie produktów rolnych w gospodarstwie;
- m) rok wyjściowy – rok kalendarzowy, w którym jest składany wniosek o przyznanie pomocy;
- n) rok docelowy – ostatni rok kalendarzowy, w którym jest realizowany biznesplan.

2. Wykaz skrótów:

- a) I.11 – interwencja Premie dla młodych rolników w ramach PS WPR;
- b) I.14.2 – interwencja Kompleksowe doradztwo rolnicze w ramach PS WPR;
- c) JST – jednostka samorządu terytorialnego;
- d) PS WPR – Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027;
- e) PUE – system teleinformatyczny Agencji, o którym mowa w art. 10c ustawy o ARiMR;
- f) rozporządzenie 2022/129 - rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.1.2022, str. 197);
- g) ustawa o przeciwdziałaniu wspieraniu agresji na Ukrainę - ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2023 r. poz. 1497, z późn. zm.);
- h) ustawa o FP – ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.);

- i) ustawa o ARiMR – ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1199);
- j) WOP I – wniosek o płatność pierwszej raty;
- k) WOP II – wniosek o płatność drugiej raty;
- l) ZWRSP – Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa.

§ 2

Przedmiot Umowy

1. Umowa określa prawa i obowiązki Stron związane z realizacją operacji w ramach I.11 w zakresie wsparcia rozpoczynania i rozwoju działalności rolniczej w gospodarstwie przez młodego rolnika w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie.
2. Przedmiotem Umowy jest realizacja operacji, której zakres rzeczowy i finansowy został określony w biznesplanie stanowiącym załącznik nr 1 do Umowy oraz zobowiązań określonych w Umowie.
3. Realizowana przez Beneficjenta operacja, o której mowa w ust. 1, prowadzi do osiągnięcia celu szczegółowego 7 (SO7) „Przyciąganie i utrzymanie młodych rolników i innych nowych rolników oraz ułatwianie rozwoju zrównoważonej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich”, określonego w art. 6 ust. 1 lit. g rozporządzenia 2021/2115.
4. Celem operacji jest rozpoczynanie i rozwój działalności rolniczej w gospodarstwie przez młodego rolnika w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży nieprzetworzonych produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, zapewniając dostęp do kapitału niezbędnego w początkowej fazie prowadzenia gospodarstwa.
5. Wskaźnikiem osiągnięcia celu operacji jest: wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym w stosunku do wielkości ekonomicznej w roku wyjściowym.

§ 3

Kwota pomocy przyznana na realizację operacji

Agencja zobowiązuje się do wypłacenia Beneficjentowi na warunkach określonych w Umowie oraz na podstawie złożonego wniosku o płatność, pomocy (w formie płatności ryczałtowej) w wysokości 200.000,00 zł (słownie złotych: dwieście tysięcy), w dwóch ratach:

- a) pierwsza rata wynosi 70% kwoty przyznanej pomocy tj. 140.000,00 zł (słownie złotych: sto czterdzieści tysięcy),
- b) druga rata wynosi 30% kwoty przyznanej pomocy tj. 60.000,00 zł (słownie złotych: sześćdziesiąt tysięcy).

§ 4

Zobowiązania Beneficjenta w zakresie realizacji, monitorowania, kontroli i audytu operacji

1. Beneficjent zobowiązuje się do spełnienia warunków określonych w PS WPR, przepisach ustawy, Regulaminie, w wytycznych podstawowych i szczegółowych oraz do realizacji operacji zgodnie z postanowieniami Umowy, a w szczególności:
 - 1) przejęcia wskazanych w biznesplanie dla roku wyjściowego składników gospodarstwa i rozpoczęcia prowadzenia działalności rolniczej w tym gospodarstwie jako jedyny kierujący gospodarstwem - najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy;

- 2) zapewnienia, aby powierzchnia użytków rolnych stanowiących przedmiot wyłącznej własności Beneficjenta, małżeńskiej wspólności majątkowej, użytkownika wieczystego lub wyłącznej lub wspólnej z małżonkiem dzierżawy z ZWRSP lub od JST stanowiła co najmniej 50% powierzchni minimalnej - najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy;
- 3) rozpoczęcia prowadzenia w gospodarstwie rachunkowości rolniczej:

a) przy pomocy narzędzia do oceny ekonomicznej gospodarstwa, lub

b) w ramach:

- Polskiego FADN/FSDN, lub
 - obowiązku prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów – jeżeli w gospodarstwie jest prowadzony wyłącznie dział specjalny produkcji rolnej, lub
 - obowiązku prowadzenia księgi rachunkowej;
- 4) rozpoczęcia nauki mającej na celu uzupełnienie kwalifikacji zawodowych (wykształcenia) - najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy;⁴
 - 5) przystąpienia do korzystania z doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach I.14.2 – niezwłocznie po zawarciu Umowy, jednakże najpóźniej w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy;
 - 6) realizacji operacji zgodnie z biznesplanem stanowiącym załącznik nr 1 do Umowy poprzez zrealizowanie założeń biznesplanu, w terminie nie dłuższym niż 3 pełne lata kalendarzowe następujące po roku wyjściowym, w tym:
 - a) zrealizowania zgodnie z warunkami określonymi w Regulaminie zaplanowanych inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne związanych z rozpoczynaniem i rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie w zakresie wytwarzania nieprzetworzonych produktów rolnych lub ich przygotowania do sprzedaży,
 - b) zrealizowania zgodnie z warunkami określonymi w Regulaminie działań innych niż inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, o których mowa w lit. a, związanych z rozpoczynaniem i rozwojem działalności rolniczej w gospodarstwie, które przewidział w biznesplanie- a także uzyskania wymaganych odrębnymi przepisami oraz postanowieniami Umowy: opinii, zaświadczeń, uzgodnień, pozwoleń lub decyzji związanych z realizacją inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, o których mowa w lit. a – o ile ich uzyskanie jest wymagane;
 - 7) osiągnięcia w wyniku realizacji biznesplanu (w okresie jego realizacji, czyli najpóźniej w roku docelowym) wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa i utrzymania wzrostu wielkości ekonomicznej do końca okresu związania celem⁵:
 - a) co najmniej o:
 - 30% w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa – w przypadku, gdy gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 15 tys. euro,¹
 - 20% w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa – w przypadku, gdy gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku

⁴ Dotyczy Beneficjenta, który nie spełniał wymogu dotyczącego posiadania odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub umiejętności na etapie przyznawania pomocy.

⁵ Wybrać zapis z odpowiedniej litery i tiret w zależności od tego jaką wyjściową wielkość ekonomiczną miało gospodarstwo Beneficjenta.

- wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 25 tys. euro i mniej niż 50 tys. euro,¹
- 15% w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa – w przypadku, gdy gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 50 tys. euro i mniej niż 100 tys. euro,¹
 - 10% w stosunku do wyjściowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa – w przypadku, gdy gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego miało wyjściową wielkość ekonomiczną co najmniej 100 tys. euro;¹
- b) do poziomu co najmniej 19 500 euro – w przypadku, gdy gospodarstwo wskazane w biznesplanie dla roku wyjściowego nie spełniało wymogu wyjściowej wielkości ekonomicznej¹
- przy czym ustalenie wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym następuje zgodnie z ust. 2;
- 8) osiągnięcia w okresie realizacji biznesplanu (najpóźniej w roku docelowym) co najmniej 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich swoich przychodach i utrzymaniu co najmniej 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich swoich przychodach do końca okresu związania celem, przy czym ustalenie tych przychodów następuje zgodnie z ust. 3-5;
 - 9) uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, z wyłączeniem stażu pracy (uzyskania wykształcenia określonego w § 3 ust. 14 i 15 Regulaminu) – w okresie 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy;⁴
 - 10) prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący gospodarstwem – co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, nieprzerwanie do końca okresu związania celem;
 - 11) podjęcia i realizacji działań, z tytułu których Beneficjentowi przyznano punkty, a także kontynuowania tychże działań do końca okresu związania celem, w ramach następujących kryteriów wyboru:
 - a) prowadzenia produkcji zwierzęcej na poziomie co najmniej 50% docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa najpóźniej w roku docelowym lub^{1 6}
 - b) uczestnictwa w systemach jakości najpóźniej w roku docelowym, przy czym w przypadku rolnictwa ekologicznego co najmniej 50% powierzchni użytków rolnych tego gospodarstwa jest objęta tym systemem;^{1 6}
 - 12) prowadzenia rachunkowości rolniczej, o której mowa w pkt 3 – co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy do końca okresu związania celem;
 - 13) prowadzenia oddzielnego systemu rachunkowości lub korzystania z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z realizacją operacji (w odniesieniu do transakcji związanych z realizacją inwestycji w środki trwałe i wartości niematerialne i prawne w ramach co najmniej 70% kwoty pomocy) w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych, a gdy nie był zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych – prowadzenia zestawienia faktur lub równoważnych dokumentów księgowych;
 - 14) skorzystania lub korzystania z doradztwa indywidualnego dla osób rozpoczynających po raz pierwszy prowadzenie gospodarstwa jako młody rolnik w ramach I.14.2;
 - 15) utrzymania nabytych w ramach realizacji biznesplanu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (nieprzenoszenia prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych bez zgody Agencji oraz wykorzystywania

⁶ Pozostawić jeżeli Beneficjentowi przyznano punkty z tytułu tego kryterium wyboru.

ich do prowadzenia działalności rolniczej w gospodarstwie) – do końca okresu związania celem;

- 16) niezwłocznego informowania Agencji o planowanych albo zaistniałych zdarzeniach związanych ze zmianą sytuacji faktycznej lub prawnej Beneficjenta, mogących mieć wpływ na realizację operacji zgodnie z postanowieniami Umowy, wypłatę pomocy lub spełnienie wymagań określonych w PS WPR i przepisach prawa powszechnie obowiązującego, w okresie realizacji operacji oraz do końca okresu związania celem;
 - 17) przechowywania całości dokumentacji związanej z realizacją operacji w okresie realizacji operacji oraz do końca okresu związania celem;
 - 18) umożliwienia dokonania audytów i kontroli związanych z realizacją operacji i wykonaniem obowiązków po zakończeniu realizacji operacji lub audytów i kontroli w miejscu realizacji operacji lub w siedzibie Beneficjenta przez przedstawicieli Agencji, Ministra Finansów, Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Komisji Europejskiej, Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, organów Krajowej Administracji Skarbowej oraz przez inne podmioty upoważnione do takich czynności, w okresie realizacji operacji oraz do końca okresu związania celem, a także do osobistego uczestnictwa albo osoby upoważnionej przez Beneficjenta w trakcie przeprowadzanych audytów i kontroli,;
 - 19) udostępniania uprawnionym podmiotom informacji niezbędnych do monitorowania i ewaluacji PS WPR w okresie realizacji operacji oraz do końca okresu związania celem;
 - 20) informowania i rozpowszechniania informacji o pomocy otrzymanej z PS WPR, zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia 2022/129, opisanymi szczegółowo w Księdze wizualizacji Planu Strategicznego WPR, opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w okresie realizacji operacji oraz do końca okresu związania celem;
 - 21) realizacji operacji zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, Regulaminem i Umową;
 - 22) niefinansowania z innych środków publicznych wydatków na inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne określone w biznesplanie;
 - 23) nie podejmowania działań faktycznych i prawnych skutkujących zaistnieniem przesłanek do zastosowania środków wymienionych w art. 1 pkt 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu wspieraniu agresji na Ukrainę.
2. Przy ustalaniu docelowej wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym, z uwzględnieniem zasad określonych w § 3 ust. 31 i 32 Regulaminu, bierze się pod uwagę:
- 1) w przypadku produkcji zwierzęcej – stan średnioroczny zwierząt;
 - 2) w przypadku produkcji roślinnej – uprawy w plonie głównym; za plon główny uznaje się uprawę, której okres wegetacji jest najdłuższy.

3. Do przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą zaliczają się przychody pochodzące z działalności rolniczej oraz z działalności „okołorolniczej”. Do przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą zalicza się przychody:

- 1) ze sprzedaży produktów rolnych oraz wytworzonych na ich bazie produktów przetworzonych niewymienionych w załączniku I do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, jak również produktów z zagajników o krótkiej rotacji;
- 2) z tytułu wsparcia UE oraz z tytułu pomocy krajowej przyznanej w odniesieniu do działalności rolniczej, w tym (i) premie zalesieniowe, o ile dotyczą gruntów rolnych, oraz (ii) premie w zakresie zadrzewień śródpolnych i (iii) w zakresie systemów rolno-leśnych, z wyjątkiem:
 - a) wsparcia o charakterze inwestycyjnym (przeznaczonym na budowę, zakup, modernizację lub odtworzenie środków trwałych), w tym przeznaczonym na

- zalesianie i tworzenie terenów zalesionych, a także w ramach programu zwiększania lesistości kraju,
- b) premii dla młodych rolników;
- 3) ze sprzedaży następujących usług:
 - a) wspomagających produkcję roślinną (PKD: 01.61.Z),
 - b) wspomagających chów i hodowlę zwierząt gospodarskich (PKD: 01.62.Z),
 - c) następujących po zbiorach (PKD: 01.63.Z),
 - d) obróbki nasion dla celów rozmnażania roślin (PKD: 01.64.Z),
 - e) krótkiego zakwaterowania (agroturystyki) (PKD 55.20.Z);
 - 4) z działów specjalnych produkcji rolnej (z wyłączeniem hodowli ryb akwariowych, kotów rasowych, psów rasowych, entomofagów oraz zwierząt laboratoryjnych);
 - 5) z tytułu odszkodowań za ubezpieczone konkretne uprawy i zwierzęta;
 - 6) z tytułu czynszu za wydzierżawienie lub wynajęcie składników należących do gospodarstwa;
 - 7) z tytułu odsetek uzyskanych od środków finansowych zgromadzonych na rachunku bankowym, wydzielonym dla gospodarstwa rolnego.
4. Do przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą nie zalicza się przychodów:
- 1) ze sprzedaży kopalin (PKD 08.1);
 - 2) z leśnictwa i pozyskiwania drewna (PKD 02);
 - 3) z łowiectwa i pozyskiwania zwierząt łownych, włączając działalność usługową (PKD 01.7);
 - 4) z tytułu czynszu za wydzierżawienie lub wynajęcie składników należących do gospodarstwa na cele nierolnicze.
5. Przy ocenie spełnienia warunku, o którym mowa w ust. 1 pkt 8, pod uwagę bierze się przychody osiągnięte przez Beneficjenta.
6. W wyjątkowych przypadkach, w których Beneficjent w terminie 3 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy nie dysponuje określonym w załączniku nr 1 do Regulaminu dokumentem potwierdzającym uzyskanie kwalifikacji zawodowych, gdyż oczekuje na jego wydanie, warunek uzupełnienia kwalifikacji zawodowych, o którym mowa w ust. 1 pkt 9, uważa się za spełniony, jeśli Beneficjent przedłoży tymczasowo inny dokument potwierdzający uzyskanie kwalifikacji w ww. terminie. Udokumentowanie uzupełnienia wykształcenia zgodnie z załącznikiem nr 1 do Regulaminu następuje niezwłocznie po uzyskaniu odpowiedniego dokumentu.⁴
 7. O realizacji zobowiązań w okresie związania celem Beneficjent informuje Agencję, zgodnie z ust. 8, w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia zakończenia okresu związania celem.
 8. Beneficjent przedkłada za pomocą PUE informację o realizacji zobowiązań w okresie związania celem przy użyciu formularza udostępnionego przez Agencję zawierającą w szczególności informacje dotyczące realizacji warunków, o których mowa w ust. 1 pkt 7, 8, 10, 11 (w ramach kryteriów, o których mowa w lit. a i b)¹ oraz pkt 12 i 15 wraz z wymaganymi przez Agencję, wskazanymi w tymże formularzu, oświadczeniami i dokumentami potwierdzającymi zrealizowanie przez Beneficjenta zobowiązań w okresie związania celem.
 9. Agencja ocenia realizację przez Beneficjenta zobowiązań w okresie związania celem na podstawie całokształtu zebranego materiału, w tym w szczególności:
 - 1) informacji o realizacji zobowiązań w okresie związania celem, o której mowa w ust. 7 i 8;
 - 2) informacji i danych zgromadzonych przez Agencję, w szczególności w posiadanych przez Agencję, lub do których Agencja ma dostęp, systemach i ewidencjach.

§ 5

Oświadczenia Beneficjenta

Beneficjent oświadcza, iż:

- 1) nie korzysta i nie będzie korzystał z innych środków publicznych, w szczególności w ramach pomocy państwa i programów współfinansowanych ze środków unijnych, przyznanych w związku z realizacją operacji określonej w Umowie w odniesieniu do wydatków na inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne określone w biznesplanie;
- 2) ubiegając się o przyznanie pomocy w zakresie określonym we wniosku o przyznanie pomocy o znaku: wraz z załącznikami złożył rzetelne oraz zgodne ze stanem faktycznym i prawnym oświadczenia oraz dokumenty;
- 3) nie podlega wykluczeniu z możliwości otrzymania pomocy, o którym mowa w art. 99 ustawy PS WPR;
- 4) nie podlega zakazowi dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o FP, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu. Jednocześnie Beneficjent zobowiązuje się do niezwłocznego poinformowania Agencji o zakazie dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o FP, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu, orzeczonym w stosunku do niego po zawarciu umowy;
- 5) nie stworzył sztucznych warunków, w sprzeczności z prawodawstwem rolnym, mających na celu obejście przepisów i otrzymanie pomocy finansowej;
- 6) nie występują przesłanki do zastosowania wobec Beneficjenta środków wymienionych w art. 1 pkt 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu wspieraniu agresji na Ukrainę.

§ 6

Wniosek o płatność – termin złożenia

1. Przyznana pomoc jest wypłacana Beneficjentowi na wniosek o płatność, pod warunkiem, że Beneficjent spełnił warunki wypłaty pomocy określone w Umowie.
2. Wniosek o płatność składa się za pomocą PUE wraz z wymaganymi dokumentami, o których mowa w załączniku nr 4 do Regulaminu:
 - 1) w terminie 12 miesięcy od dnia przyznania pomocy – w przypadku WOP I,
 - 2) po zrealizowaniu biznesplanu, w I kwartale roku następującego po roku docelowym, jednak nie później niż do dnia 31 marca 2029 r. – w przypadku WOP II.
3. W przypadku niezłożenia wniosku o płatność w terminie określonym w Umowie, Agencja dwukrotnie wzywa Beneficjenta do złożenia wniosku o płatność w kolejnych wyznaczonych terminach 14 dni od dnia otrzymania wezwania, o ile nie upłynął maksymalny termin złożenia wniosku o płatność lub zakończenia realizacji operacji.

§ 7

Wniosek o płatność – etap rozpatrywania

1. Rozpatrując wniosek o płatność Agencja sprawdza zgodność realizacji operacji z warunkami określonymi w PS WPR, przepisach ustawy PS WPR, Regulaminie, złożonym wniosku o przyznanie pomocy oraz postanowieniach Umowy, w szczególności pod względem spełnienia warunków w zakresie kompletności i poprawności formalnej wniosku oraz prawidłowości realizacji i finansowania operacji.
2. Jeżeli wniosek o płatność zawiera braki formalne, Agencja wzywa jednokrotnie Beneficjenta do usunięcia tych braków w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.
3. W przypadku nieusunięcia w wyznaczonym terminie wskazanych w wezwaniu, o którym mowa w ust. 2, braków we wniosku o płatność, wniosek podlega rozpatrzeniu w zakresie, w jakim został wypełniony, chyba że na prośbę Beneficjenta przywrócono termin do usunięcia braków formalnych i Beneficjent te braki usunął.

4. Agencja w trakcie oceny merytorycznej wniosku o płatność może wzywać Beneficjenta do poprawienia (korekty) wniosku o płatność lub do wyjaśnienia faktów istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, lub do przedstawienia dowodów na potwierdzenie tych faktów w terminie 14 dni od dnia doręczenia wezwania.
5. Agencja wzywa Beneficjenta do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień, kompleksowo w ramach jednego wezwania. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się więcej niż jedno wezwanie, w szczególności gdy pojawiają się nowe fakty wymagające wyjaśnienia.
 6. W przypadku niepoprawienia wniosku lub niezłożenia wyjaśnień w wyznaczonym terminie, wniosek podlega rozpatrzeniu w oparciu o dotychczas przedłożoną dokumentację, chyba że na prośbę Beneficjenta przywrócono termin do poprawienia wniosku lub do złożenia wyjaśnień i Beneficjent dopełnił czynności, do których był wezwany.
 7. W wyniku wezwania, o którym mowa w ust. 4, Beneficjent może dokonać korekty we wniosku o płatność tylko w zakresie wynikającym z treści wezwania. Korekty wykraczające poza zakres wezwania lub niezwiązane z wezwaniem nie będą uwzględniane przy dalszym rozpatrywaniu wniosku.
 8. W razie stwierdzenia we wniosku o płatność oczywistej omyłki pisarskiej lub rachunkowej, Agencja może poprawić ją z urzędu, informując o tym Beneficjenta.
 9. Agencja rozpatruje wniosek o płatność w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia jego złożenia i dokonuje wypłaty środków niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku. W przypadku nierozpatrzenia wniosku w tym terminie, zawiadamia się o tym Beneficjenta, podając przyczyny niedotrzymania terminu i wyznaczając nowy termin załatwienia sprawy, nie dłuższy niż miesiąc. W przypadku wystąpienia opóźnienia w otrzymaniu przez Agencję środków finansowych na wypłatę pomocy, Agencja dokona wypłaty pomocy niezwłocznie po ich otrzymaniu.
 10. W razie uchybienia terminu wykonania przez Beneficjenta określonych czynności w toku postępowania w sprawie o wypłatę pomocy, Agencja, na prośbę Beneficjenta przekazaną za pomocą PUE, przywraca termin wykonania tych czynności, jeżeli Beneficjent:
 - 1) wniósł prośbę w terminie 14 dni od dnia ustania przyczyn uchybienia;
 - 2) uprawdopodobnił, że uchybienie nastąpiło bez jego winy;
 - 3) dopełnił czynności, dla której określony był termin.
 11. Nie jest możliwe przywrócenie terminu do złożenia prośby, o której mowa w ust. 10.
 12. W przypadku gdy Beneficjent wnieśli prośbę, o której mowa w ust. 10, po otrzymaniu od Agencji wypowiedzenia Umowy z powodu niezłożenia przez Beneficjenta wniosku o płatność i spełnione zostaną warunki przywrócenia terminu określone w ust. 10, Agencja wraz z informacją o przywróceniu terminu informuje Beneficjenta o wycofaniu wysłanego wypowiedzenia Umowy oraz o dalszym procedowaniu wniosku o płatność.
 13. Zmiany we wniosku o płatność mogą zostać wprowadzone w zakresie danych objętych tym wnioskiem do dnia jego rozpatrzenia.
 14. Wniosek o płatność można w dowolnym momencie wycofać. Agencja informuje Beneficjenta o skutecznym wycofaniu danego wniosku.
 15. Wycofanie wniosku, o którym mowa w ust. 14, nie znosi obowiązku podjęcia przez Agencję odpowiednich działań wynikających z przepisów prawa w przypadku gdy:
 - 1) istnieje podejrzenie popełnienia przestępstwa w związku z danym wnioskiem;
 - 2) zaistnieje przesłanka wykluczenia Beneficjenta z możliwości otrzymywania pomocy.
 16. Wypłata pomocy następuje niezwłocznie po pozytywnym rozpatrzeniu wniosku o płatność.
 17. Agencja przekazuje środki finansowe w ramach pomocy na rachunek bankowy prowadzony przez bank lub rachunek prowadzony przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową wskazany we wniosku o płatność.

18. W przypadku zmiany numeru rachunku, Beneficjent jest zobowiązany niezwłocznie poinformować Agencję o nowym numerze rachunku bankowego lub rachunku prowadzonego przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową.

§ 8

Warunki wypłaty pomocy

1. Agencja wypłaca Beneficjentowi na WOP I złożony w terminie określonym w § 6 ust. 2 pkt 1, **pierwszą ratę pomocy**, jeżeli:

- 1) rozpoczął naukę w ramach zobowiązania, o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 4;⁴
- 2) zrealizował warunki, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 1-3 i 5.

2. Brak realizacji co najmniej jednego z warunków wypłaty pierwszej raty pomocy skutkuje odmową wypłaty pierwszej raty pomocy i wypowiedzeniem Umowy przez Agencję.

3. Agencja wypłaca Beneficjentowi na WOP II złożony w terminie określonym w § 6 ust. 2 pkt 2, **drugą ratę pomocy**, jeżeli:

- 1) zrealizował warunek uzupełnienia kwalifikacji zawodowych (wykształcenia), o którym mowa w § 4 ust. 1 pkt 9, a termin na uzupełnienie wykształcenia upłynął przed dniem zakończenia rozpatrywania WOP II;⁴
 - 2) zrealizował warunki, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 6-8 i 10-14.
4. Jeżeli w warunkach wymienionych w § 4 ust. 1 pkt 7-8 i 10-12 jest mowa o zobowiązaniach realizowanych do końca okresu związania celem, to realizacja zobowiązania w okresie związania celem nie stanowi warunku wypłaty drugiej raty pomocy.
5. Brak realizacji co najmniej jednego z warunków wypłaty drugiej raty pomocy skutkuje odmową wypłaty drugiej raty pomocy lub jej pomniejszeniem i może skutkować zwrotem całości lub części wypłaconej pierwszej raty pomocy.
6. W przypadku niespełnienia przez Beneficjenta warunków, o których mowa w § 4 ust. 1:

1) pkt 6 lit. a – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 1;

2) pkt 6 lit. b – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy;

3) pkt 7 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 2;

4) pkt 8 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 3;

5) pkt 9 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 8, jeżeli termin na uzupełnienie wykształcenia upłynął przed dniem zakończenia rozpatrywania WOP II;⁴

6) pkt 10 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 4;

7) pkt 11 lit. a – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 5;^{1 6}

8) pkt 11 lit. b – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 6;^{1 6}

9) pkt 12 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy oraz zwrot wypłaconej pierwszej raty pomocy w wysokości określonej w § 9 ust. 3 pkt 7;

10) pkt 13 – następuje pomniejszenie kwoty drugiej raty pomocy o 10%;

11) pkt 14 – następuje odmowa wypłaty drugiej raty pomocy.

7. W przypadku:

- 1) niezrealizowania działań informacyjnych i promocyjnych, zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia 2022/129 – kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o 1% tej kwoty;
- 2) uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli na miejscu związanych z przyznaną pomocą w trakcie realizacji operacji, po złożeniu wniosku o płatność – wniosek o płatność podlega odrzuceniu i w konsekwencji następuje odmowa wypłaty pomocy;
- 3) stwierdzenia, że zostały stworzone sztuczne warunki – następuje odmowa wypłaty pomocy.

§ 9

Warunki i sposób zwrotu pomocy

1. Agencja żąda od Beneficjenta zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy a Beneficjent jest zobowiązany do dokonania jej zwrotu w określonych w niniejszej Umowie przypadkach niezgodności realizacji operacji z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, w tym ustawą PS WPR lub Umową, a w szczególności w przypadkach wymienionych w ust. 2-4, , lub gdy cała kwota płatności lub jej część została pobrana nienależnie lub w nadmiernej wysokości w wyniku naruszenia prawa albo Regulaminu lub w przypadkach określonych w przepisach odrębnych.
2. Beneficjent jest zobowiązany do dokonania zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy, m.in. w przypadku:
 - 1) zaistnienia okoliczności skutkujących wypowiedzeniem Umowy;
 - 2) stwierdzenia, że zostały stworzone sztuczne warunki - zwrotowi podlega 100% wypłaconej pomocy;
 - 3) władczych rozstrzygnięć uprawnionych organów państwowych lub orzeczeń sądowych stwierdzających popełnienie przez Beneficjenta, w związku z ubieganiem się o przyznanie lub wypłatę pomocy, czynów zabronionych przepisami odrębnymi – przy czym w takim przypadku zwrotowi podlega nienależnie lub nadmiernie wypłacona kwota pomocy;
 - 4) niespełnienia lub niespełnienia w wymaganym okresie przez Beneficjenta zobowiązania określonego w § 4 ust. 1 pkt 17, tj. nieprzechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą – zwrotowi podlega kwota pomocy w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymogu, z tym że nie więcej niż 3% wypłaconej kwoty pomocy;
 - 5) niespełnienia lub niespełnienia w wymaganym okresie przez Beneficjenta zobowiązania określonego w § 4 ust. 1 pkt 19 polegającego na nieudostępnieniu uprawnionym podmiotom informacji niezbędnych do przeprowadzenia ewaluacji, zwrotowi podlega 0,5% wypłaconej kwoty pomocy;
 - 6) uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli związanych z przyznaną pomocą, o których mowa w § 4 ust. 1 pkt 18, zwrotowi podlega kwota pomocy w zakresie, w jakim uniemożliwienie przeprowadzenia kontroli uniemożliwiło ocenę warunków zachowania wypłaconej pomocy, których spełnienie miało być sprawdzone poprzez przeprowadzenie kontroli;
 - 7) uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli na miejscu związanych z przyznaną pomocą w trakcie realizacji operacji, po złożeniu WOP II – następuje zwrot dotychczas wypłaconych kwot pomocy;
 - 8) nieinformowania lub nierozpowszechniania informacji o pomocy otrzymanej z PS WPR – zwrotowi podlega kwota pomocy w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym wypełniono obowiązek, z tym że nie więcej niż 1% wypłaconej kwoty pomocy.
3. Beneficjent jest zobowiązany do dokonania zwrotu wypłaconej pierwszej raty pomocy w następujących przypadkach niespełnienia w wymaganym okresie przez Beneficjenta warunków (stanowiących również warunki wypłaty drugiej raty pomocy) określonych w:

- 1) § 4 ust. 1 pkt 6 lit. a, tj. niezrealizowanie przez Beneficjenta w sposób prawidłowy w przyjętym w biznesplanie terminie, nie dłuższym niż 3 lata kalendarzowe zaplanowanych w biznesplanie inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne – zwrot wypłaconej kwoty pierwszej raty pomocy w części równej udziałowi szacunkowych kosztów niezrealizowanych lub nieprawidłowo zrealizowanych inwestycji w środki trwałe lub wartości niematerialnych i prawnych w kwocie pierwszej raty pomocy;
- 2) § 4 ust. 1 pkt 7, tj. nieosiągnięcie przez Beneficjenta wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa w wyniku realizacji biznesplanu (w okresie jego realizacji, czyli najpóźniej w roku docelowym) - zwrot wypłaconej kwoty pierwszej raty pomocy w wysokości ustalonej według

następującego wzoru:

$$\text{zwrot (w \%)} = 1 - (\text{WWE}G/\text{WWE}G_w) \times 100\%$$
, zaokrąglony do pełnych dziesiątek % w dół, z tym że jeżeli przed zaokrągleniem wartość jest mniejsza niż 10% i większa niż 0 to zwrot ustala się na poziomie 5%

gdzie:

- WWEG to faktyczny wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym, przy czym jeżeli nie nastąpił wzrost albo nastąpił spadek tej wielkości $\text{WWE}G = 0$

- WWEG_w to wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa wymagany zgodnie z § 4 ust. 1 pkt 7;

- 3) § 4 ust. 1 pkt 8 - zwrot wypłaconej kwoty pierwszej raty pomocy w wysokości ustalonej według następującego wzoru:

$$\text{zwrot (w \%)} = (60\% - \text{UP}) \times 10$$
, zaokrąglony do pełnych dziesiątek % w dół, z tym że jeżeli przed zaokrągleniem wartość jest mniejsza niż 10% to zwrot ustala się na poziomie 5%

gdzie:

UP to procentowy udział przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich swoich przychodach;

- 4) § 4 ust. 1 pkt 10, tj. nieprowadzenie przez Beneficjenta działalności rolniczej w gospodarstwie jako kierujący bez przerwy co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy - zwrot 100% kwoty wypłaconej pierwszej raty pomocy;

- 5) § 4 ust. 1 pkt 11 lit. a - zwrot 100% kwoty wypłaconej pierwszej raty pomocy – jeżeli suma punktów przyznanych za kryteria wyboru i stanowiących podstawę do przyznania pomocy, pomniejszona o punkty za to kryterium lub łącznie za to kryterium i kryterium dotyczące uczestnictwa w systemach jakości (jeżeli Beneficjent nie zrealizował również zobowiązania do uczestnictwa w systemach jakości) skutkowałaby nieprzyznaniem tej pomocy;^{1 6}

- 6) § 4 ust. 1 pkt 11 lit. b - zwrot 100% kwoty wypłaconej pierwszej raty pomocy – jeżeli suma punktów przyznanych za kryteria wyboru i stanowiących podstawę do przyznania pomocy, pomniejszona o punkty za to kryterium lub łącznie za to kryterium i kryterium dotyczące produkcji zwierzęcej (jeżeli Beneficjent nie zrealizował również zobowiązania do prowadzenia produkcji zwierzęcej na odpowiednim poziomie) skutkowałaby nieprzyznaniem tej pomocy;^{1 6}

- 7) § 4 ust. 1 pkt 12 – zwrot 3% kwoty wypłaconej pierwszej raty pomocy za każdy rok, w którym nie prowadzono rachunkowości rolniczej;

- 8) § 4 ust. 1 pkt 9, tj. nie uzupełnił kwalifikacji zawodowych (wykształcenia) - zwrot 100% pierwszej raty pomocy, jeżeli termin na uzupełnienie wykształcenia upłynął przed dniem zakończenia rozpatrywania WOP II.⁴

4. Beneficjent jest zobowiązany do dokonania zwrotu wypłaconej pomocy w następujących przypadkach niespełnienia przez Beneficjenta w okresie związania celem warunków określonych w:

- 1) § 4 ust. 1 pkt 7, tj. nieutrzymanie co najmniej minimalnego wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy - zwrot 10% wypłaconej kwoty pomocy w przypadku nieutrzymania w danym roku wielkości ekonomicznej gospodarstwa na wymaganym poziomie;

- 2) § 4 ust. 1 pkt 8 - zwrot 10% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok kalendarzowy, w którym nie utrzymano 60-procentowego udziału przychodów uzyskiwanych w związku z prowadzoną w gospodarstwie działalnością rolniczą we wszystkich przychodach Beneficjenta;
 - 3) § 4 ust. 1 pkt 10 - zwrot 100% wypłaconej kwoty pomocy;
 - 4) § 4 ust. 1 pkt 11 lit. a^{1 6}:
 - zwrot 5% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok kalendarzowy, w którym nie prowadzono produkcji zwierzęcej na wymaganym poziomie,
 - zwrot 100% wypłaconej kwoty pomocy – jeżeli suma punktów przyznanych za kryteria wyboru i stanowiących podstawę do przyznania pomocy, pomniejszona o punkty za to kryterium lub łącznie za to kryterium i kryterium dotyczące uczestnictwa w systemach jakości (jeżeli Beneficjent nie zrealizował również zobowiązania do uczestnictwa w systemach jakości) skutkowałaby nieprzyznaniem tej pomocy;
 - 5) § 4 ust. 1 pkt 11 lit. b^{1 6}:
 - zwrot 5% wypłaconej kwoty pomocy za każdy rok kalendarzowy, w którym nie uczestniczono w systemie jakości,
 - zwrot 100% wypłaconej kwoty pomocy – jeżeli suma punktów przyznanych za kryteria wyboru i stanowiących podstawę do przyznania pomocy, pomniejszona o punkty za to kryterium lub łącznie za to kryterium i kryterium dotyczące produkcji zwierzęcej (jeżeli Beneficjent nie zrealizował również zobowiązania do prowadzenia produkcji zwierzęcej na odpowiednim poziomie) skutkowałaby nieprzyznaniem tej pomocy;
 - 6) § 4 ust. 1 pkt 9 - zwrot 100% wypłaconej kwoty pomocy - jeżeli Beneficjent nie uzupełnił wykształcenia w terminie wpływającym po dniu zakończenia rozpatrywania WOP II; ^{1 4}
 - 7) § 4 ust. 1 pkt 12 – tj. nieprowadzenie przez Beneficjenta rachunkowości rolniczej, co najmniej od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy, do dnia upływu 5 lat od dnia wypłaty pierwszej raty - zwrot 3% kwoty wypłaconej pomocy za każdy rok, w którym nie prowadzono rachunkowości rolniczej;
 - 8) § 4 ust. 1 pkt 15 - zwrot kwoty pomocy równy udziałowi szacunkowych kosztów nieutrzymanych inwestycji w środki trwałe lub wartości niematerialnych i prawnych w kwocie wypłaconej pomocy, proporcjonalnie za okres nieutrzymania środków trwałych lub wartości niematerialnych i prawnych nabytych w ramach operacji.
5. W przypadku konieczności zwrotu części wypłaconej pomocy Beneficjent jest zobowiązany wypełniać pozostałe zobowiązania. Kwoty ustalone do zwrotu sumują się na poszczególnych etapach.
 6. Suma kwot ustalonych do zwrotu nie może być wyższa niż 100% wypłaconej pomocy.
 7. Ustalenie nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy następuje w drodze decyzji administracyjnej. Nienależnie lub nadmiernie pobrane kwoty podlegają zwrotowi w terminie 60 dni od daty doręczenia ww. decyzji. Po bezskutecznym upływie terminu zwrotu, od dnia następującego po dniu upływu terminu zwrotu od ustalonej kwoty naliczane są odsetki za zwłokę jak dla zaległości podatkowych.

§ 10

Przesłanki skutkujące brakiem konieczności zwrotu wypłaconej pomocy

1. Zwrot pomocy nie jest wymagany, gdy:

- 1) niezgodność jest wynikiem błędu właściwego organu lub innego organu, w przypadku, gdy błąd nie mógł być w rozsądny sposób odkryty przez Beneficjenta,

- 2) Beneficjent może w sposób przekonujący dowieść albo Agencja w inny sposób stwierdzi, że Beneficjent nie jest winien niewypełnienia zobowiązań określonych w Umowie,
 - 3) niezgodność z warunkami przyznawania lub wypłaty pomocy lub niewykonanie przez Beneficjenta co najmniej jednego z zobowiązań określonych w Umowie jest wynikiem działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności.
2. Siła wyższa i nadzwyczajne okoliczności, o których mowa w ust. 1 pkt 3, mogą zostać uznane w szczególności w następujących przypadkach:
- 1) poważnej klęski żywiołowej lub poważnego zdarzenia pogodowego powodującego duże szkody w gospodarstwie;
 - 2) zniszczenia budynków inwentarskich w gospodarstwie w wyniku wypadku;
 - 3) ogniska choroby epizootycznej, choroby roślin lub obecności agrofaga roślin dotykających cały inwentarz żywy lub uprawy należące do Beneficjenta lub części tego inwentarza lub upraw;
 - 4) wywłaszczenia całości lub dużej części gospodarstwa, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku o przyznania pomocy;
 - 5) śmierci Beneficjenta;
 - 6) długoterminowej niezdolności Beneficjenta do wykonywania zawodu.
3. Katalog zdarzeń określony w ust. 2 nie ma charakteru zamkniętego. Siłą wyższą jest każde zdarzenie charakteryzujące się następującymi cechami: zewnętrżnością, niemożliwością jego przewidzenia oraz niemożliwością zapobieżenia jego skutkom. Agencja w każdym przypadku dokonuje indywidualnej oceny, czy zgłoszone przez Beneficjenta przyczyny niedopełnienia zobowiązania można uznać za siłę wyższą lub nadzwyczajne okoliczności.
4. Zgłoszenie wystąpienia siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności (zawierające opis sprawy wraz z uzasadnieniem oraz niezbędnymi dokumentami) należy złożyć w terminie 15 dni roboczych od dnia, w którym Beneficjent ma możliwość dokonania takiego zgłoszenia (nie dotyczy przypadku siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności dotyczących śmierci Beneficjenta).
5. W przypadku zaistnienia okoliczności o charakterze siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności Beneficjent zachowuje prawo do otrzymania pomocy (jeśli pomoc nie została mu jeszcze w całości wypłacona) lub może zostać całkowicie lub częściowo zwolniony przez Agencję z wykonania tego zobowiązania, lub za jego zgodą może ulec zmianie termin jego wykonania.

§ 11

Zmiana umowy

1. Beneficjent zobowiązany jest zgłosić Agencji za pomocą PUE wszystkie zmiany w biznesplanie stanowiącym załącznik nr 1 do Umowy Agencji, która dokonuje oceny, czy zmiany te wymagają zawarcia aneksu do Umowy, i przekazuje Beneficjentowi informację o wyniku tej oceny.
2. Agencja rozpatruje zgłoszone przez Beneficjenta zmiany w terminie 30 dni od dnia zgłoszenia zmian w biznesplanie zgodnie z ust. 1 i wzywa Beneficjenta do zawarcia aneksu do Umowy w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku o zmianę Umowy albo informuje Beneficjenta o braku zgody na zmianę Umowy.
3. Zmiana Umowy nie może powodować:
 - 1) zmiany celu operacji oraz wskaźników jego realizacji, określonych w § 2;
 - 2) zmiany zobowiązania o niefinansowaniu wydatków na inwestycje w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne z innych środków publicznych, o którym mowa w szczególności w § 4 ust. 1 pkt 22;
 - 3) zmian w biznesplanie, mających wpływ na liczbę punktów przyznanych na operację, w taki sposób, że operacja ta nie uzyskaby liczby punktów wymaganych do przyznania pomocy w ramach danego naboru wniosków o przyznanie pomocy.
4. Zawarcia aneksu do Umowy wymagają w szczególności zmiany w biznesplanie w zakresie:

- 1) danych działek planowanych do przejęcia, jak również danych osobowych osób fizycznych przekazujących grunty rolne o ile zostały przyznane lub będą przyznane punkty za kryterium wyboru dotyczące różnicy wieku pomiędzy przekazującym i wnioskodawcą lub za przejęcia gospodarstwa w całości;
 - 2) powierzchni i rodzaju upraw w roku wyjściowym i docelowym o ile ma to wpływ na wielkość ekonomiczną gospodarstwa lub zostały przyznane punkty za powierzchnię użytków rolnych w roku wyjściowym;
 - 3) składników gospodarstwa wskazanych w biznesplanie dla roku wyjściowego;
 - 4) skali i rodzaju produkcji rolniczej jeśli ma wpływ na wielkość ekonomiczną wyjściową lub nieosiągnięcie wzrostu wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym, zwłaszcza w przypadku gdy przyznano punkty za zaplanowanie osiągnięcia co najmniej 50% wielkości ekonomicznej gospodarstwa w roku docelowym z produkcji zwierzęcej;
 - 5) inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne, jeśli dochodzi do zmiany uzasadnienia zaplanowanych kosztów inwestycji, charakterystyki i paramentów technicznych oraz obniżenia szacunkowej wartości w kwocie netto wszystkich inwestycji w środki trwałe oraz wartości niematerialne i prawne poniżej 70% kwoty pomocy;
 - 6) zaprzestania uczestnictwa w systemach jakości o ile zostały przyznane punkty za to kryterium wyboru;
 - 7) okresu realizacji biznesplanu (zmiana roku docelowego).
5. Zmiany Umowy (aneksy) wymagają zachowania reguł, o których mowa w § 6 Regulaminu, pod rygorem nieważności.

§ 12

Wypowiedzenie Umowy

1. Agencja wypowiada Umowę za pomocą PUE w sytuacji, gdy Beneficjent:
 - 1) nienależyście wykonuje zobowiązania wynikające z Umowy i w ustalonym przez Agencję terminie nie doprowadzi do usunięcia stwierdzonych uchybień,
 - 2) odmówi poddania się kontroli, o której mowa w § 4 ust. 1 pkt 18,
 - 3) w sposób uporczywy uchyla się od obowiązku składania na żądanie Agencji dodatkowych wyjaśnień,
 - 4) nie osiągnie celu operacji określonego w § 2 ust. 4,
 - 5) nie złoży wniosku o płatność w terminie wynikającym z drugiego wezwania, o którym mowa w § 6 ust. 3,
 - 6) podlega obowiązkowi zwrotu 100% wypłaconej pomocy,
 - 7) nie zrealizuje co najmniej jednego z warunków wypłaty pierwszej raty pomocy,
 - 8) nie zrealizuje co najmniej jednego z warunków wypłaty drugiej raty pomocy, a jednocześnie zaistnieją przesłanki do zwrotu pierwszej raty pomocy w całości,
 - 9) zostanie wykluczony z otrzymywania pomocy na podstawie art. 99 ustawy PS WPR,
 - 10) zostanie orzeczony wobec Beneficjenta zakaz dostępu do środków publicznych, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 4 ustawy o FP, na podstawie prawomocnego orzeczenia sądu po zawarciu umowy,
 - 11) zostanie objęty środkami wymienionymi w art. 1 pkt 1 i 2 ustawy o przeciwdziałaniu wspieraniu agresji na Ukrainę,
 - 12) stworzył sztuczne warunki.
2. Beneficjent może zrezygnować z realizacji operacji na podstawie wniosku o rozwiązanie Umowy za porozumieniem stron złożonego za pomocą PUE.

§ 13

Następca prawny Beneficjenta/przenoszenie prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych

1. W przypadku gdy pomoc nie została w całości wypłacona, Agencja może w trakcie realizacji operacji przyznać pomoc następcy prawnemu Beneficjenta. Szczegółowe warunki i sposób przyznania pomocy następcy prawnemu Beneficjenta zostały określone w § 8 Regulaminu.
2. W przypadku zaistnienia, w okresie pięciu lat liczonych od dnia wypłaty przez Agencję pierwszej raty pomocy uzasadnionych okoliczności, Beneficjent może wystąpić do Agencji o wyrażenie zgody na:
 - 1) przeniesienie prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w ramach realizacji biznesplanu;
 - 2) zmianę postanowień Umowy dotyczących zobowiązań Beneficjenta określonych w § 4 ust. 1 pkt 15, w tym dotyczących zmiany przeznaczenia nabytych środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, w całości lub w części za zgodą Agencji, jeżeli nowy sposób wykorzystywania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nie naruszy celów i zakresu operacji.
3. Beneficjent zgłasza zamiar dokonania czynności, o których mowa w ust. 2, za pomocą PUE wraz z uzasadnieniem i niezbędnymi dokumentami przed planowaną zmianą.
4. Agencja, po rozpatrzeniu prośby Beneficjenta, o której mowa w ust. 3, wskazuje warunki, tryb oraz obowiązki związane z dokonaniem przez Beneficjenta wnioskowanych zmian oraz termin złożenia oświadczeń i dokumentów potwierdzających spełnienie warunków uprawniających do dokonania zmian, o których mowa w ust. 5, albo okoliczności faktyczne i prawne wykluczające dokonanie takich zmian.
5. W przypadku określonym w ust. 2, Beneficjent zobowiązany jest w terminie wyznaczonym przez Agencję zgodnie z ust. 4, złożyć za pomocą PUE niezbędne oświadczenia i dokumenty potwierdzające spełnienie warunków uprawniających do dokonania zmian, a w szczególności:
 - 1) dokumenty potwierdzające przeniesienie prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w ramach realizacji biznesplanu (sprzedaż i zakup);
 - 2) inne dokumenty niezbędne do potwierdzenia spełniania warunków, o których mowa w ust. 6- na podstawie których Agencja wyraża zgodę na dokonane zmiany albo wzywa do zwrotu wypłaconej pomocy.
6. Agencja wyraża zgodę na:
 - 1) przeniesienie prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w ramach realizacji biznesplanu, jeżeli:
 - a) w wyniku przeniesienia prawa własności lub posiadania środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nie zostaną naruszone cel i przeznaczenie operacji,
 - b) zmiana ta nie sprzeciwia się zasadom określonym w PS WPR, ustawie PS WPR, wytycznych oraz postanowieniom Umowy;
 - 2) zmianę postanowień Umowy dotyczących zobowiązań, o których mowa w ust. 2 pkt 2, jeżeli:
 - a) zmiana polegać będzie na zbyciu środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych nabytych w ramach realizacji biznesplanu, a Beneficjent w określonym przez Agencję terminie udokumentuje zastąpienie ich innym przedmiotem, o parametrach, w szczególności technicznych i eksploatacyjnych nie gorszych niż zbywany, a w wyniku tego zastąpienia nie zostaną naruszone cele i przeznaczenie operacji oraz nadal będą zachowane warunki przyznania pomocy dla operacji, w tym zasadność ekonomiczna i wykluczenie finansowania z innych środków publicznych,

- b) w wyniku przeniesienia własności lub posiadania nie zostaną naruszone cel i przeznaczenie operacji,
- c) zmiana ta nie sprzeciwia się zasadom określonym w PS WPR, ustawie PS WPR, wytycznych oraz postanowieniom Umowy.

§ 14

Środki zaskarżenia przysługujące od rozstrzygnięcia sprawy

1. Ewentualne spory powstałe w związku z zawarciem i wykonaniem Umowy Strony będą starały się rozstrzygać polubownie. W przypadku braku porozumienia wszystkie spory pomiędzy Agencją a Beneficjentem rozstrzygane będą przez sąd powszechny właściwy dla siedziby Agencji, z wyłączeniem spraw w zakresie zwrotu nienależnie lub nadmiernie pobranej kwoty pomocy, której ustalenie nastąpiło w drodze decyzji administracyjnej.
2. Beneficjentowi przysługuje jednorazowe prawo do wniesienia do Agencji Wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy wraz z uzasadnieniem, w terminie 14 dni od dnia doręczenia Beneficjentowi pisma o danym rozstrzygnięciu:
 - 1) informacji o zaistnieniu przesłanek do wypowiedzenia Umowy i konieczności zwrotu określonej kwoty pomocy, w przypadku, gdy zwrot ten jest wymagany lub
 - 2) informacji o odmowie wypłaty pierwszej lub drugiej raty pomocy.
3. Wyczerpanie powyższej ścieżki, jak również złożenie wniosku do Agencji o ponowne rozpatrzenie sprawy po upływie powyżej wskazanego terminu 14 dni, skutkuje pozostawieniem wniosku bez rozpatrzenia i skierowaniem sprawy do windykacji, w przypadku konieczności odzyskania wypłaconej Beneficjentowi kwoty pomocy.

§ 15

Akty prawne dotyczące Umowy

W sprawach nieuregulowanych Umową mają w szczególności zastosowanie przepisy:

- 1) ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261);
- 2) ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1270, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 9 maja 2008 r. o Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. z 2023 r. poz. 1199);
- 4) ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2023 r. poz. 1610, z późn. zm.);
- 5) ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2023 r. poz. 885);
- 6) ustawa z dnia 13 kwietnia 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 507);
- 7) ustawa z dnia 26 stycznia 2023 r. o finansowaniu wspólnej polityki rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. poz. 332);
- 8) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2021/2115 z 2 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące wsparcia planów strategicznych sporządzanych przez państwa członkowskie w ramach wspólnej polityki rolnej (planów strategicznych WPR) i finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolniczego Gwarancji (EFRG) i z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1305/2013 i (UE) nr 1307/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 1, z późn. zm.);

- 9) rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2116 z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1306/2013 (Dz. Urz. UE L 435 z 6.12.2021, str. 187, z późn. zm.);
- 10) rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2022/129 z dnia 21 grudnia 2021 r. ustanawiające przepisy dotyczące rodzajów interwencji w odniesieniu do nasion oleistych, bawełny i produktów ubocznych produkcji wina na mocy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/2115 oraz dotyczące wymogów w zakresie informowania, upowszechniania i widoczności informacji związanych ze wsparciem unijnym i planami strategicznymi WPR (Dz. Urz. UE L 20 z 31.1.2022, str. 197).

§16

Postanowienia końcowe

1. Korespondencja pomiędzy Agencją a Beneficjentem jest prowadzona zgodnie z zasadami określonymi w § 4 Regulaminu.
2. Umowa obowiązuje od dnia jej zawarcia.

§ 17

Załączniki

Załącznikami stanowiącymi integralną część umowy są:

- 1) biznesplan,
- 2) klauzula informacyjna w zakresie przetwarzania danych osobowych.